

Titel:

Vilket syfte som kollektivtrafiken tillskrivs varierar beroende på dess förutsättningar.

Ingress:

Där möjligheten finns fokuserar aktörerna på kollektivtrafikens potential att bidra till ekonomisk utveckling och minskade utsläpp. I mindre orter och landsbygd är den bakomliggande drivkraft för kollektivtrafiken social.

Brödtext:

I dagens samhälle är transportmöjligheter en betydande faktor för individers välfärd och möjlighet att delta i samhället och det är därför viktigt att det finns transportmöjligheter även i mindre orter och på landsbygder. Ofta är individers transportmöjligheter beroende på om de har möjlighet att använda en bil eller inte vilket gör det viktigt att förstå hur kommuner med flera mindre orter och stor landsbygd ser på kollektivtrafiken.

Vilken roll kollektivtrafiken har beror på vilka förutsättningar den har. Kommunerna i studien fokuserar mycket på hur på kollektivtrafiken kan bidra till deras ekonomiska utveckling. Kommunerna Höör och Östra Göinge är till stor del beroende av pendling och kollektivtrafiken blir då viktig för att erbjuda sina medborgare tillgång till en större arbetsmarknad samt för att locka till sig nya invånare. De ser också kollektivtrafiken som ett verktyg för klimatomställningen mot ett hållbart transportsystem genom att den ska ersätta resor som annars skulle skett med bil. För att kollektivtrafiken ska bidra till ekonomisk utveckling och minskade utsläpp av växthusgaser behöver det vara tillräckligt många som använder den vilket gör att kollektivtrafiken läggs i stråk mellan större orter där det finns fler som kan utnyttja den.

Utanför kollektivtrafikstråken anser kommunerna dock att det finns ett samhällsansvar att erbjuda någon form av tillgänglighet. Problemet är att det är svårt att driva traditionell kollektivtrafik i områden med låg befolkningsdensitet. I små orter och landsbygd så finns det ofta inte tillräckligt med resande för att det ska vara samhällsekonomiskt lönsamt eller för att utsläppen per person ska vara mindre än om de tog bilen. De ekonomiska och miljömässiga hållbarhetsdimensionerna är då i konflikt med den sociala hållbarhetsdimensionen och utformandet av ett hållbart kollektivtrafiksystem kräver avvägningar mellan dem. Ofta verkar det vara så att de ekonomiska och ekologiska dimensionerna vinner över den sociala. Detta verkar i alla fall vara fallet när den sociala dimension som studeras är tillgängligheten för boende utanför kollektivtrafikstråken.

Begreppet tillgänglighet förekommer mycket när kollektivtrafiken diskuteras. Framför allt figurerar det mycket i kommunernas och regionens styrdokument. Trots detta så definieras aldrig begreppet i dokumenten även fast det inte finns någon entydig definition av vad tillgänglighet innebär vilket kan vara ottydligt.

Examensarbetet genomfördes som en fallstudie av två kommuner i Skåne. Kommunerna valdes eftersom båda till stor del består av mindre orter och landsbygd samtidigt som de har olika geografiska och infrastrukturmässiga förutsättningar. Genom att studera styrdokument från regionen och kommunerna samt intervjua tjänstepersoner på kommunerna undersöktes hur de ser på kollektivtrafiken och vilken betydelse den har. Kollektivtrafikens förutsättningar beror mycket på dess kontext och genom att studera hur olika sammanhang kan påverka de mindre kommunernas syn på kollektivtrafiken kan examensarbetet bidra till en ökad förståelse för de utmaningar de står inför.